

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับ อาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับ อาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษาที่เคยสูบบุหรี่และ กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระ และโครงสร้าง ครอบคลุมประกอบด้วย ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ บุคคลที่นักเรียนพักอาศัย รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองนักเรียน บุคคลที่ออกค่าใช้จ่ายให้นักเรียน จำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับ สถานที่พักอาศัย ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ระยะเวลาการสูบบุหรี่ ปริมาณการสูบบุหรี่ต่อวัน ปัจจัยทางจิตลักษณะประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับ บุหรี่ ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ปัจจัย แรงสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน และได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ซึ่งทดสอบความเที่ยงของแบบ สอบถามโดยวิธีของ Cronbach Alpha Coefficient วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดย เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2549 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2549 โดยวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทาง ชีวสังคม ด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางชีวสังคม ปัจจัยทางจิตลักษณะ ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยทางชีวสังคม นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่นักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 70.70) รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

(ร้อยละ 39.20) บุคคลที่ออกค่าใช้จ่ายให้นักเรียน (ร้อยละ 69.00) ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท (ร้อยละ 76.60) สถานที่พักอาศัย อยู่บ้านบิดามารดา (ร้อยละ 71.70) ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ 1 คน (ร้อยละ 55.20) จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่มากกว่า 10 คน (ร้อยละ 48.30) ระยะเวลาการสูบบุหรี่ 1 ปี (ร้อยละ 51.30) ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวันน้อยกว่า 10 มวน (ร้อยละ 82.20)

2. ปัจจัยทางจิตลักษณะ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45.70) ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 45.70) การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนในการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 55.60) ความเชื่ออำนาจในตนของการสูบบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49.60)

3. ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนมาก มีแรงสนับสนุนทางสังคมในการสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 51.30)

4. พฤติกรรมการสูบบุหรี่นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนมาก มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.80)

5. สรุปผลตามวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่นั้น มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย โดยแต่ละปัจจัยมีลักษณะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นๆ คือ ปัจจัยทางชีวสังคม ด้านค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานที่พักอาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนที่สูบบุหรี่ ระยะเวลาการสูบบุหรี่ จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม นักเรียนที่พักอาศัยรายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคคลที่ออกค่าใช้จ่ายให้นักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนจำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานที่พักอาศัย ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ระยะเวลาการสูบบุหรี่ ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ส่วนทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

6. สรุปผลตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ บุคคลนักเรียนที่พักอาศัย รายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง บุคคลที่ออกค่าใช้จ่ายให้นักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนจำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานที่พักอาศัย ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ระยะเวลาการสูบบุหรี่ ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

จากผลการวิจัยพบว่า

จำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 13.229$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน มีแนวโน้มว่าจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สูงขึ้น เนื่องจากรายได้ที่มากขึ้น ทำให้การซื้อบุหรี่สูบมีมากขึ้นด้วย

สถานที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 6.802$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีสถานที่พักอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมการห่างไกลบุหรี่ได้

ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 14.760$) กล่าวคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่สูงขึ้น จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สูงขึ้น

จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 13.564$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เป็นจำนวนมาก จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เพิ่มสูงขึ้น

ระยะเวลาการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 39.590$) กล่าวคือ การสูบบุหรี่ของนักเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีการรณรงค์เรื่องการไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มประชากรต่างๆ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่ห้ามสูบบุหรี่

ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 18.144$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีคนที่สูบบุหรี่ใหม่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป มีแนวโน้มว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางจิตลักษณะ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ทศนคติต่อการสูบบุหรี่ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากผลการวิจัยพบว่า

1) ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับบุหรี่ อยู่ในระดับปานกลาง

2) ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($\chi^2 = 29.255$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ที่สูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยทางจิตลักษณะสูงขึ้นด้วย

3) การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($\chi^2 = 62.573$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีแนวโน้มว่าการควบคุมตนเองให้ห่างไกลจากบุหรี่จะปฏิบัติตนได้ยากขึ้น

4) ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($\chi^2 = 40.542$) กล่าวคือ นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีแนวโน้มที่สูงขึ้นว่าจะไม่สามารถควบคุมตนเองให้ห่างไกลจากการสูบบุหรี่ได้

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวคือ แรงสนับสนุนทางสังคมมีส่วนช่วยให้การแนะนำ ตักเตือน นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ในเรื่องโทษและพิษภัยของบุหรี่ มีแนวโน้มที่นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม จะมีพฤติกรรมห่างไกลจากบุหรี่ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางชีวสังคม ด้านจำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน สถานที่พักอาศัย ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ ระยะเวลาการสูบบุหรี่ ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดังนั้น การที่จะพัฒนาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ควรมีการวางแผนการให้สุขศึกษา มีการปลูกฝังความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องแก่นักเรียนระดับอาชีวศึกษา

และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นการลด ละ เลิกพฤติกรรมสูบบุหรี่ด้วย

2. ปัจจัยทางจิตลักษณะ ด้านทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้น การที่นักเรียนมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก ความอยากรู้ อยากลองของนักเรียน จึงควรพัฒนาทักษะการปฏิเสธ การมุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าของตนเองในการที่ไม่สูบบุหรี่

3. ปัจจัยแรงสนับสนุนสังคมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่นำมาศึกษา ประกอบด้วย บิดา มารดา ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับ อาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้น ควรจัดให้มี ชมรมทู บี นัมเบอร์วัน โครงการเพื่อนเตือน เพื่อน ห้องให้คำปรึกษาในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนชายระดับอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมอันไม่พึง ประสงค์ได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การกระตุ้นเตือน การให้คำปรึกษา การยอมรับจากเพื่อน การให้คำแนะนำ ซึ่งจะนำไปมีผลต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามแรงสนับสนุนทางสังคมที่ดี และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ

1. ประเมินนักเรียนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อค้นหาสาเหตุปัจจัย ที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ในรายบุคคล เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาโดยตรงและ ถูกต้องกับปัญหาของนักเรียนผู้นั้น โดยช่วยหาแนวทางและวางแผนร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง ในการแก้ไขสาเหตุปัจจัยนั้น

2. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ชมรมทู บี นัมเบอร์วัน ชมรมกีฬา หรือกิจกรรมอื่นๆที่นักเรียนมีความสนใจ และมีความสามารถ เพื่อเป็นการเสริมแรง ให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงาน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ลดการมั่วสุม ที่อาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมสูบบุหรี่ และอาชญากรรมอื่นๆ ของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมสุขศึกษาที่มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่างๆ มาใช้ในนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดี ทักษะการปฏิเสธ และเป็นการป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนในกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. ในการศึกษาต่อไปควรขยายผลในโรงเรียนต่างๆ หรือปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสถานศึกษา เช่น พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และพฤติกรรมการเล่นการพนันของเยาวชน